

On Line Sheet Producer

In het februari-nummer van *Levende Talen Magazine* (2004, 2) besprak John Daniëls de werking van de On Line Sheet Producer. De OSP is ontwikkeld door Erwin de Vries, docent Duits aan het Willem Lodewijk Gymnasium in Groningen en ook in gebruik bij Bram de Bruin, docent Engels aan de Katholieke Scholengemeenschap mavo-havo-vwo in Hoofddorp. Bij beiden heeft John lessen bijgewoond waarvan hij in deze bijdrage van Web in de klas verslag doet.

John Daniëls

On Line Sheet Producer (OSP) is een digitaal opslagmedium voor alle informatie waarmee leerlingen aan de slag moeten. Daarvoor heb je in de klas een computer nodig met een internetverbinding. In tegenstelling tot de traditionele tekst-beeld- en geluidsdragers, zoals het boek en de video- cassetterecorder, is de

gewenste leerstof overal vandaan in één klik op te roepen en zowel te laten zien als te laten horen. Erwin de Vries heeft een eigen lokaal met een beamer, computer en internetaansluiting, zodat hij de OSP bij de hand heeft voor alle soorten lessen. Het Willem Lodewijk Gymnasium beschikt over een website, waar vaksgewijs informatie kan worden gezet op <www.wlg.nl/leerling/duits.htm>. Bram de Bruin is voor zijn OSP-lessen aangewezen op het computerlokaal, dat per lesuur moet worden gereserveerd. Dat maakt dat hij er niet elke les mee kan werken maar een goede planning moet maken. Wie de discussie heeft gevolgd op de Talendocentenlijst, heeft kunnen lezen wat het uitstapje met een klas naar een computerlokaal organisatorisch voor problemen oplevert. Reden om te stoppen met het bouwen van computerlokalen, de bestaande af te breken en de computers met internetaansluiting en al onder te brengen in de vaklokalen, vooral in die van de talen en de zaakvakken.

De lessen van Erwin de Vries

Ik heb me voorbereid op een alternatieve lessenserie, dus geen lessen met de tra-

ditionele reeks van huiswerk overhoren, stukje nieuwe stof uitleggen, dit oefenen, huiswerk opgeven, waaraan de leerlingen dan alvast mogen beginnen! Dit blijkt te kloppen.

Het eerste lesuur: klas 2D

Als warming-up begint deze tweede klas met een luister-leesoefening afkomstig uit de *Nachrichtenticker* van de leermethode *Neue Kontakte* (Wolters-Noordhoff) met beeld op het scherm en geluid uit een box van minstens 100 Watt. De *Nachrichtenticker* biedt elke dag vijf nieuwe teksten, korte artikelen over actuele onderwerpen. De leerlingen mogen er elke les een paar kiezen. De Vries laat ze melden wat ze wel en niet hebben begrepen van de tekst. Woorden worden verklaard vanuit tegenstellingen: *billig – teuer*. Het adres is: <<http://thv1-2.neuekontakte.wolters.nl/>>. Daarna schakelt hij snel over naar het in LTM 2004, 3 besproken programma *Movie-Maker*, te vinden op <<http://mm.dfilm.com>>. Leerlingen hebben thuis al - met behulp van dit programma - kleine scripts geschreven. Die worden een voor een getoond, zodat de fouten klassikaal kunnen worden besproken.

Tenslotte *Mediterrania*, te vinden op <www.wlg.nl/leerling/mediterrania2/>. Daar staat onder de kopjes *Posteingang* en *Postausgang* de e-mail uitwisseling van de klas met een school in Griekenland, gebaseerd op *das E-mail-Spiel Mediterrania* van het Goethe Institut, <www.goethe.de/dll/pro/mediterrania/>. De leerlingen lezen de ingekomen berichten van hun partnerschool op het scherm. Daarna krijgen ze een blaadje op hun tafel om individueel of samen aan een antwoord te werken. De docent compileert de briefjes tot één bericht dat vervolgens door de websitegroep van de school op het web wordt geplaatst, vanwaar zijn Griekse collega het dezelfde dag nog kan downloaden. Zo werkt *Mediterrania*. Leerlingen, die nog niet klaar zijn, beloven hun werk naar het e-mailadres van hun docent te sturen. Ter afsluiting van dit onderdeel zingen de leerlingen op verzoek van de Grieken nog een typisch Nederlands liedje: *het peerd van ome Loeks is dood*. Met de Packard Bell Audiokey (€99) in de richting van de klas, neemt de Vries het gezang op, verbindt de key met de USB-poort van de computer en laat de leerlingen horen wat ze hebben gepresteerd. Bij thuiskomst kan ik het evenals alle bezoekers van de website van de school *anhören*, met de Duitse vertaling erbij.

Pferd von Onkel Loeks* ist tot, Loeks ist tot, Loeks ist tot
's Pferd von Onkel Loeks ist tot, entsetzlich tot.
Gestern noch gut gesund
drehte den Schwanz in die Rund'
Pferd von Onkel Loeks ist tot, entsetzlich tot.
Hätte ich ihm Fressen g'geben
wäre es noch am Leben
Pferd von Onkel Loeks ist tot,
entsetzlich tot.

* sprich 'Luks'

Dies ist ein altniederländische Melodie. Dieses Lied ist eine Groninger Legende.

Vijfde klas (Duits 1, 2)

Voor deze klas staat 'literatuur' op het programma; de OSP is al in gereedheid gebracht. Dit lesuur zal de 30 minuten durende aflevering *Klassik* uit de serie *Literaturgeschichte auf Video*, *herausgegeben von Goethe Institut Inter Nationes* worden getoond. Op de website van de school staan bij Duits al 10 video's met daarop de belangrijkste perioden uit de literatuurgeschiedenis en ook nog klikklaar *die Fragen und Begleittexte zu den Videos* <www.wlg.nl/leerling/deutschevideos/>.

Thuis, of met elke internetverbinding, kunnen de leerlingen inloggen op de 'elo' (elektronische leeromgeving) van de school en de samenvattingen van de literatuurperiodes downloaden. Trouwens, de hele tekst van *Faust* is via de 'elo' beschikbaar.

Derde klas

Wederom een warming-up met behulp van de *Nachrichtenticker*. Leerlingen luisteren naar een tekst met als onderwerp SMS *ist teuer*. Daar blijken ze alles van af te weten. Vervolgens komt er een oefening uit de *Schrittmacher* van A.H. van Straten (Wolters-Noordhoff) op het scherm. De leerlingen hebben uit de *Schrittmacher* een oefening met het vragend voornaamwoord gemaakt. De behandeling van dit huiswerk wordt met de OSP begeleid. Op <www.webindeklas.nl/ek/index.php?id=1324> staan de antwoorden. Door eerst op 'slideshow' te klikken en vervolgens op de spatiebalk, worden één voor één de antwoorden getoond. De docent laat het goede antwoord steeds zien nadat een leerling eerst zijn eigen antwoord heeft voorgelezen.

Ook deze klas werkt met *Mediterrania* en is nieuwsgierig naar de berichten van de partnerschool. Daarna beginnen ze in groepjes aan de antwoorden. Deze zijn voorgestructureerd met zinnestukjes als: *Wir essen gern...*, *Wir feiern... und...*. Hun brieven zijn te vinden op <www.wlg.nl/leerling/mediterrania3/>.

Vijfde klas (Duits 1)

Leerlingen komen zonder boeken de klas in. Het is een leesles literatuur aan de hand van uit te delen boekjes met de titel: *Goethe kennen lernen*. De leerlingen lezen om de beurt een stukje voor. De docent verklaart de moeilijk geachte woorden: *Tageslöhnern*. Dan doet de computer weer zijn werk. Op het schoolnetwerk heeft De Vries een enorme verzameling Duits geluid staan - variërend van Nina Hagen tot *Hörbücher* van complete romans - en uit die geluidsbibliotheek laat hij de *Erk König* horen, eerst een voordracht en aansluitend de gezongen versie op muziek van Schubert.

Zesde klas (Duits 1)

Op verzoek van een aantal vijfdeklassers die een presentatie moeten houden, verhuist De Vries naar het geschiedenislokaal. Daar is ook een beamer en De Vries vertoont een uitermate interessante dvd over leven en werk van Einstein, geheel in het Duits en niet ondertiteld. Uit de reacties van de leerlingen blijkt dat ze dit gewend zijn. Aansluitend lezen ze de biografie van deze natuurkundige. Eén van de leerlingen uit de klas heeft de Nederlandse Natuurkunde Olympiade gewonnen en weet alles van *Quantenphysiek*. Een uiterst boeiende les.

De les van Bram de Bruin

Op de Katholieke Scholengemeenschap in Hoofddorp staat me een les Engels te wachten. Daarvoor loop ik met klas 4-wo en hun leraar mee naar het computerlokaal, waar de docent de beschikking heeft over een beamer en 30 laptops met elk een eigen internetaansluiting. Boeken zijn niet nodig want de lessen worden per OSP aangevoerd: <www.webindeklas.nl/bram/index.php?id=87>.

In dit lokaal kunnen de leerlingen onafhankelijk van elkaar aan het werk. Net als bij Duits wordt ook in deze les de doeltaal gebruikt. De leerlingen krijgen de opdracht in te loggen op de website van *Worldbook* en uit de lijst het artikel op te zoeken met de titel *Cloning: Are Humans Next?* Dat staat onder *Other Features* in de rubriek *Feature of the Month*. Tegelijkertijd vertoont de docent het betreffende artikel met de beamer op zijn scherm, dit om daarmee de leerlingen van dienst te zijn, die moeite hebben met het inloggen op deze website. De klas krijgt de opdracht om deze niet al te lange tekst in tien minuten te lezen. Hier en daar geeft de Bruin wat uitleg.

Worldbook maakt veel werk van de gegeven onderwerpen, bijvoorbeeld door het geven van bij de teksten horende discussiepunten en opinievormende vragen zoals: *Arguments used against and in defense of human cloning*. De leraar stuurt de klas na lezing van het artikel naar deze rubriek om een keus te maken. Ben je voor of tegen? Het voordeel dat alle leerlingen over een eigen computer beschikken, is dat ze zelf door de tekst en vragen kunnen scrollen.

De leerlingen kunnen zonnig een online woordenboek raadplegen en de docent loopt rond om eventuele vragen te beantwoorden. Deze oefening in leesvaardigheid vindt een vervolg in spreekvaardigheid. De docent laat de leerlingen kiezen voor of tegen menselijk klonen en hun keus beargumenteren. Dan is het bijna tijd. Ik ben nieuwsgierig

naar het huiswerk. Dit vanwege het feit dat niet alle leerlingen even ver zijn gekomen in de les en het leerrendement dus niet voor allemaal gelijk is. Een ervaren docent als de Bruin realiseert zich dat natuurlijk ook en geeft de leerlingen de opdracht om de tekst en de argumenten voor en tegen klonen thuis te herlezen. Daarna moeten ze over de gevolgen van 100 jaar klonen een kort artikel schrijven van ongeveer 150 woorden en dat sturen naar zijn e-mailadres. Op deze manier heeft deze les een aardig vervolg met schrijfvaardigheid. Ook in deze les Engels is de OSP van Web in de klas handig in het gebruik. Thuis kunnen de leerlingen alle informatie vinden van deze les. Smoesjes als 'ik wist niet wat ik moest doen', gaan in het OSP-tijdperk

Visit Worldbook (*you need to do some scrolling*)
Go to 'Cloning, are humans next'.

This page contains arguments both for and against human cloning. Read through the four short articles (Ethical concerns, Other ethical questions, In favor of human cloning and Would human clones be less human?). Use an online dictionary to help with any unfamiliar vocabulary.

As you read, make notes of the arguments for and against human cloning that you agree with, or believe to be true. You will need your notes for the assignment.
Go to Assignment

Assignment

A. Based on what you have read, imagine the earth 100 years from now. Has cloning been legalised? Have humans created a new species of human superior to 'normal' humans? Have children been cloned generation after generation and are they now revolting against the system? Perhaps you were cloned and the re-cloned you is wondering about life before human cloning? Go absolutely wild with your imagination. Write a story about the consequences of: *100 years of cloning*. Anything is possible. Use at least 150 words.

B. If this is too much to ask, write a short essay on the basis of what you have read and explain your position towards cloning. Make use of the arguments for or against. All writing efforts should be handed in next Monday 23rd February.

van Web in de klas dus niet meer op.

Conclusie

Ik heb in de serie artikelen over Web in de klas beschreven wat je als docent met de Online Sheet Producer kunt doen. Ik zie het in de eerste plaats als een gigantisch opslagmedium voor alles wat een docent maar leerzaam vindt en als lesstof wil gebruiken. Je kunt het opgenomen materiaal als hyperlink of als document plaatsen op onderwerp, op leerjaar, op klas, zodat je zelf, maar ook je leerlingen het snel kunnen vinden en gebruiken. De kracht van de OSP en zijn techniek van content management systeem zit hem in de snelle opmaak- en verbindingsmogelijkheden zonder dat je daar kennis van ingewikkelde html-coderingen en upload-protocollen voor nodig hebt. Als docent kun je je richten op datgene waar het om gaat: de inhoud. Daarbij is het een uitstekend communicatiemiddel. De docent schrijft er zijn opdrachten in, die de leerlingen op elk gewenst moment kunnen ophalen om ze uit te voeren. Met een computer, een internetaansluiting, een beamer en een scherm in je lokaal kun je van alles frontaal klassikaal laten zien. Erwin de Vries noemt het zelf 'frontaal/klassikaal/digitale lesuitvoering'. Maar de OSP maakt gebruik van het web, dus hoeft je als leerling niet lijfelijk bij je leraar in de klas te zijn om iets te leren. Hij kan je alles wat je voor zijn vak moet weten ook digitaal thuisbezorgen. Misschien is dat wel het grootste goed van de in Groningen bedachte Online Sheet Producer. ■

De internetversie van dit artikel is te vinden op <www.internetonderwijs.net>. Klik op artikelen